1884. XVI. évfolyam. 113. szám. Hétfő, junius 9.

EGYHÁZKERÜLETI NAGYKÖNYVTÁR DEBRECEN

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt" közlönye.
Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
helyben és postán küldve
Egy évre . . . . 10 frt — kr,
Fél évre . . . . 5 „ — „
Negyed évre . . . 2 „ 50 „
Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részét illető minden közlemény főpiacz, Vecsey-ház földszint, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.
Előfizethetni helyben
TELEGDI K. LAJOS és ifj. OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok utján.

Hirdetési dij:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beigtatásért 30 kr.
„Nyilttér"-ben megjelenő közlemény minden petit sora 20 kr.
Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHERMAN H. közv. irodájában is.
Név nélkül vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek figyelembe.
Kéziratok vissza nem adatnak.

A tegnapi nap.

Debreczen, jun. 9-én.

Tegnap fogadtuk s hallgattuk meg jelöltjeinket, br. Prónay Gábort, br. Orbán Balázst és Thaly Kálmánt.

Nagy nap volt a tegnapi fogadtatás, napja nem csupán Debreczennek, de az egész Magyar Haza független polgárságának.

Debreczentől várják az ország mind a négy tája felől a jelszó kiadását, Debreczentől az első döntő és határozó ütközet megnyerését — és a tegnapi nap a legbiztosabb reményt nyujtotta arra nézve, hogy a magyar haza függetlenségének, önállóságának alapelvén álló párt itt, a függetlenségi eszme anyavárosában, teljes és hatalmas diadalt fog kivivni.

Mert a tegnapi fogadtatás, részleteinek nagyszerüségére, az abban résztvevő nép óriási számára nézve s kivált az egész mozgalmat eltöltő lelkesedés tekintetében valóban megnyugtathatta a siker felett talán még aggódó, az iránt még kétségben levő sziveket.

Nem tudjuk, mit csodáljunk inkább: ezen hatalmas pártmozgalom óriási arányait, vagy a lefolyásában nyilatkozó méltóságot és rendet?

1878-ban, mikor Tisza Kálmán megbukott, nagyszerü volt a jelöltek fogadtatása: bandérium, nagy néptömeg volt akkor is. De egybehangzó vélemény az, hogy a tegnapi fogadtatásnak nincsen párja a megelőző választási mozgalmak egyikében sem.

Tegyük hozzá: nincs példa az országban a nép-lelkesedés ily impozans nyilatkozására, erre nem képes más város, csak is ős Debreczenünk, a mely elmondhatja magáról a népdallal, hogy **›a kit én szeretek, meg van az szeretve!‹**

Ilyen tüntetést parancsszóra összehozni, — mondva csinálni nem lehet: **ilyenre csak oly jómódu és független polgárok testülete képes, a minők képezik Debreczen sz. kir. városának zömét.** S a mely lakosság ily hatalmasan tudja nyilvánitani ragaszkodását, lelkesülését elvei s ezen elvek képviselői iránt: az előtt kalapot emelünk!

Mintegy hirtelen, egész váratlanul feltünő meteor — oly hatással lehetett a tegnapi csoda látomány azokra, a kik pártunkról azt hitték, hogy alszunk és talán le is maradunk a választási mozgalmak gyorsvonatáról. Pedig mi csak lassan müködtünk és — biztosan! Éber létezésünk tegnapi első ténye egy külföldi előtt megfoghatatlan, sohasem képzelt valami lett volna: nekünk pedig olyas valami, a mi (mint az I. ker. t. szabadelvü jelöltjének) egyszerre pünköst és husvét, vagyis: a régi lelkesedés f e l t á m a d á s a és a függetlenség szent lelkének leszállása.

Halvány másolat az csupán, a mit e g y toll irhat arról a nagy mozzanatról, melyben h u s z e z e r embernek volt része és érdeme.

Mégis megkisértjük az ünnepély leirását, melynek első mozzanata volt a következő:

Az ünnepély szintere.

D. u. jóval két óra előtt már készen állott a Nagy templom előtti téren, a várva várt vendégeink számára előkészitett szónoki emelvény. Szép biborszin volt az, aranynyal diszitve; az egészet a polgári érdemeket jelképező c s e r k o s z o r u k boritották. Nagyon szép látványt nyujtott ezen emelvény; nem csoda, mert B o r á n d ur, szinházunk hires gépmestere teremtette össze. A csaknem szemközt fekvő Hajdu-házon pedig ott lengett a Thaly Kálmán lobogója, melyet ferenczvárosi választói tisztelték meg, s a melyről ő azt igérte, hogy „s z e m f ö d ö j e l e e n d." A zászlót derék elv- és polgár-társunk, Rechtnitz Frigyes Bódog ur tüzte ki elsőemeleti lakásának erkélyére s ezáltal nagyban emelte az összbenyomást.

És hogy az ünnepély szinhelyéül a n a g y t e m p l o m előtti tért választottuk, az nagyon helyesen történt: református és függetlenségi, kettős hitvallásunk forrása előtt hangzának a mi meggyőződésünk kijelentései!

A gyülekezés.

Két órakor e tér már nem volt néptelen. Ekkor már sok ember nézte az ünnepélynek egyre-másra mind jobban kifejlődő mozzanatait.

Először két-három banderista szállingózott s kezdett sorakozni a szerkesztőségünket is magába foglaló Vecsey-ház elé.

Köztük eddig szabadelvü-pártiaknak hitt polgártársaink derék fiai, kiket a közlelkesedés áradata jóformán az utolsó perczben ragadott magával és sorakoztatott azon diszes csapathoz, melyet városunk legjobb polgárain kivül ifju társaik szinejava képezett.

Idő vártatva egymásután érkeztek meg az egyes csapatok s 3 óra előtt már teljes számban, tömött sorokban állott fenn — szebbnél-szebb lobogók árnyékában, **a 400 tagu, gyönyörü banderium**. J e n e y József ur, pártunk egyik volt elnöke vezéreite azt s oldalán fia, J e n e y Miklós ur, pártunk-e fáradhatlanul lelkes és buzgó tagja és R a b Zoltán ur, R a b László párt alelnök ur fia, diszmagyar ruhában, délczegen ülték meg a paripát.

Évek óta sem látott Debreczen ilyen nagy, ilyen szép bandériumot!

Egymásután érkeztek meg a kocsik, s nagy feltünést keltett kivált az a három ötlovas magyar szekér Óry Mihály, Kálmán András és Kozma János urak tulajdona, a melyeknek feladata volt a jelölt urak beszállitása. Pompás kis fogatok voltak, a minők megint nem teemnek minden bokorban.

És akkor már a házak fel voltak lobogózva — az ablakok megtelve bámuló közönséggel — az utczákon pedig hullámzott a nép s maga az időjárás is belevegyült a hatalmas ünnepély tiszta és háboritlan összhangjába; mindvégig derült volt, hogy kivánni sem lehetett különbet.

Három órakor aztán felharsant a Rákóczy-induló, megindult a menet — elől az idősebb választó polgárok, utánok a fiatalság, végül a néptömeg beláthatlan sora; a bandérium trombitása is belefujt hangszerébe, s tömött négyes sorokban, délczegen, szabályosan utjára kelt a bandérium is. Bezárják a menetet a kocsik.

Oly hosszu volt a menet, — hogy kezdete már kint volt a vasuti indóház előtt, a midőn az utolsó kocsikra még csak felszállottunk.

Huszezernél is számosabb tömegnek árja hömpölygött e hoszu vonalon végig, két oldalt. . . .

A fogadtatás.

A párt intéző bizottságának tagjai s még többen az indóház diszes városzobájában foglaltak helyet s várták a szeretett jelöltjeinket hozó vonat érkezését.

Félnégy óra felé csendült meg a vonat érkezését jelző harang.

A várakozók egyrésze az indóház udvar folyosójára vonult s a többiek a teremben félkört formáltak.

Egyenkint, a mint lelkesedéssel várt jelöltjeink leszállottak zárkájokból, hangzott fel:

Éljen Thaly Kálmán!
Éljen br. Prónai Gábor!
Éljen br. Orbán Balázs!

A érkezők kiséretében volt Nt. K i s s Albert ur, ki volt képviselőtársai elé utazott P.-Ladányig.

Midőn a jelölt urak, a folyosón már szépen felszaporodott kiséretükkel, a terem közepéig értek, a jelenlevők szünni nem akaró, lelkes éljenzései közt vált ki a sorból doktor Ozory István s következőleg szólott:

Mélyen tisztelt képviselő jelöltjeink!

Végtelen örömünkre szolgál, hogy Önöket, mint képviselő jelöltjeinket körünkben tisztelhetjük. Örömmel üdvözöljük Önöket, mert országos nevök bizonyára nagyban elő fogja segiteni az ellenzék itteni győzelmét. Örömmel üdvözöljük Önöket, mert megválasztásuk esetén tehetségük, képzettségük és nevöknél fogva — Debreczen hozzá méltóan lesz képviselve. Isten hozta Önöket. Szivünkből kiáltjuk, hogy „É l j e n T h a l y K á l m á n, É l j e n br. P r ó n a y G á b o r é s É l j e n O r b á n B a l á z s!"

Szónoknak **Thaly Kálmán** válaszolt röviden s ezzel a jelölt urak s kiséretük a pályaház előtti téren várakozó kocsik felé siettek.

Bámulatos kép fogadta őket . . . a minőnek párját — saját vallomásuk szerint — még nem látták.

A négyszáz bandérista által képezett szabályos sorok . . . a h u s z e z e r n é l sokkal többre tehető s a jelölt urak nevét egy szivvel-lélekkel, a közöröm viharszerü kitörésével hangoztató nép, mely jelvényes föveg eit emelte, mig a nők kendőiket lobogtatták . . . a szebnél szebb lobogók . . . mindez bizony méltó lett volna, hogy a festő ecsete örökitse meg.

A meginduló menet csak annyiban nyert, hogy most, midőn **képviselőinket** is magába foglalta, a hangulat még lelkesebb, még emelkedettebb. **A jelöltek kerületi pártelnökükkel** foglaltak helyet: **Thaly Kálmán** Rab Lászlóval, az I. ker. pártelnökével, br. **Prónay Gábor** Kertész Mihálylyal, a II. ker. elnökével, br **Orbán Balázs** Keszei János III. ker. elnökkel. Kocsijaikat pedig a bandérium fogta közzé.

És ez a menet fölért bármely diadalmaskodó imperátor utjával. Az utczák egy néptengert képeztek, a házakon levő lobogók mintha élénkebben lobogtak volna, az ablakokból örömtől sugárzó arczok, kendők lobogtak és mindenfelől hangzott az éljenek egetverő riadalma . . . .

A szónoki helyen.

Négy óra előtt értünk az ünnepély valódi szinterére, a szónoki emelvény elé. A bandérium diszes és tömör sorfalat képezett s az idővártatva elhelyezkedett, m i n d v é g i g k i t a r t ó s á l t a l u n k — b e h a t ó t a n á c s k o z á s u t á n — e h e l y e n **15,000 főre becsült hallgatóság körül**. Ünnepélyes az egész országnak, szép példát szolgáltató rend es méltóság jellemzék az egésznek lefolyását mindvégig. Közbekiáltás, ellenmondás egy sem volt, csak figyelem és lelkesedés. Az emelvényen megjelenő s helyet foglaló jelölteket a lelkesedésnek még ellenállhatlanabb nyilatkozatai fogadták. Az emelvény alatt pedig pártunk vezetői foglaltak helyet.

R a b L á s z l ó, kerületi pártelnöke volt az első szó, szintén az emelvényen, ki a következő szavakat intézte **Thaly Kálmánhoz**, mint az I. ker. volt képviselőjéhez: „Mélyen tisztelt volt képviselőnk! Debreczen város első választó kerületének független párti polgárai nevében van szerencsém önt ezennel üdvözölni s bátorkodom tisztelettel felkérni, hogy beszámolóbeszédét megtartani méltóztassék."

Erre következett **Thaly Kálmán** beszámoló beszéde, melyet ezen számunkban közlünk egészen terjedelmében, megjegyezve, hogy br. P r ó n a i Gábor beszédét holnap, a br. O r b á n Balázsét pedig holnapután közöljük, s z i n t é n e g é s z t e r j e d e l e m b e n, most csupán röviden jellemezvén nagyhatásu, szebbnél-szebb szónoklataikat.

A lent közölt szónoklatból kitünik, hogy — T h a l y K á l m á n az I-ső ker. függetlenségi jelöltjének beszéde hü és őszinte képét nyujtá az országgyülés utolsó, vagyis azon időszakának, melyről a városháza tanácstermében, n o v e m b e r b e n tartott beszé d é b e n még meg nem emlékezhetett. E rokonszenves, vonzó megjelenésü, nagy szónok szavait számtalanszor szakiták félbe a hallgatóság éljenei, helyeslő szavai. Tetőpontját érte a beszéd, a hol a kormány szerencsétlen adópolitikáját ostorozta, — pazar költekezését Bosnyák utakra, a midőn a mi közlekedési utaink minden kritikán alul állanak, stratégiai vasutakat, várakat épitenek, a midőn az alföld minden eröditményt nélkülöz s legfrappansabb, valóban remek lett beszéde ott, a hol — Petőfi egy helyét használva fel — aposztrofálja Tisza Kálmánt: — „M e n j . . . m i t á l l s z o t t h i j á b a!"

Midőn a gyönyörü beszédre következő éljenzaj elhangzott, ismét R a b László vette át a szót a következő, czélnak és helyzetnek kellően megfelelő, rövid beszédet mondva:

„Örömmel győződtünk meg az általunk figyelemmel meghallgatott beszámoló beszédből a felől, a mit eddig is tudtunk, hogy szeretve tisztelt volt képviselőnk elvállalt kötelességét mindenekben hün és buzgóan teljesitette. Fogadja ezért hálás köszönetünket, egyszersmind elvtársaimtól nyert megbizatásom folytán tisztelettel kérem, hogy kerületünk független párti képviselőjelöltségét most is elfogadni, s megválasztása esetében kerületünket képviselni, elismert nagy tehetségét, s hazafias buzgalmát hazánk önállóságának, s függetlenségének visszaszerzésére a mi nevünkben érvényesiteni méltóztassék."

Thaly Kálmán röviden felelt pártelnökének felszólitására. Beszámolóját elmondotta, müködését ösmerik s igy programmbeszéd elmondására szükség nincsen. Csupán a függetlenségi eszméhez való buzgó hüségre inti a függetlenségi párt hiveit. Beszédét elragadó képpel fejezi be. Emlékeztet a hitregére, melyben Antaeust, a föld fiát nem győzheti le Herkules, mert földre sujtatván, mindig ujabb és ujabb erőt nyer anyjától, a földtől. Herkules aztán a levegőbe emelte és ugy fojtá meg Antaeust. A talaj, mely Antaeusnak, hazánknak erőt kölcsönöz egy Herkules, Ausztria ellen: csak a nemzet alkotmánya, melyet ha kienged rántani lába alól: akkor ellenfele könnyen meg fogja fojtani:

Ezután **Thaly Kálmán**, mint a helybeli összes függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke — a hallgatóság éljenei között — átveszi a gyülés vezetését. És előadása mindvégig folyékony, hangja erős marad, pedig Berlinből egyenesen utazott ide. De a lelkesülés és választóinak szeretete le tudta győzni a fáradságot is. Rövid beszédben programm előadására kéri fel **br. Prónai Gábort**, a II. ker. függ. párti jelöltjét s bemutatja őt, mint az országos függetlenségi párt lelkes és tehetséges ifju tagját, a váczi kerület volt országgyülési képviselőjét s a protestáns egyház egyik legkiválóbb támaszát. Ezután átveszi a szót

Báró Prónay Gábor.

Joslatunk beteljesült, II. kerületünk függetlenségi jelöltje egyszerre megnyerte a választó közönség rokonszenvét. Érdekes, elegáns jelenség, előadása is előkelő, higgadt és érvekben gazdag. Pedig nem csekély feladat várt reá. Oly régi és kitünő szónokok között kelle szólania, a minők jelölt-társai, még pedig egészen uj s magas értelmi fokon álló közönség előtt. És ő legyőzte az elé gördülő nehézséget, mert programmja meggyőzött s egyéniségébe megnyugodtunk mindnyájan. Programmjában hangsulyozta Debreczen magasztos hivatását a függetlenségi eszmének terén s hangsulyozta ehhez való törhetlen ragaszkodását. Az előtte szóló jelölt kimeritő előadása után hangsulyozza főleg az ipartörvénynek hibás és az iparos-osztály érdekeivel s hajlamával ellenkező keresztülvitelét és a hivatalnokosztály sanyaru helyzetét s ennek kapcsában a hivatali pragmatika és nyugdij intézményének szükségét. Nagy hatással szólott a főrendiház reformjáról. Nevezetes volt az ifju főur szabadelvü eszméit hallanunk, ki a főrendiházat demokratikus alapon, a Kossuth által vázolt megyénkénti képviseltetés alapján óhajtja reformálni.

E programmbeszéd elhangzása után a választó közönség egy szivvel-lélekkel kiáltá, hogy: **Éljen br. Prónay Gábor, a II. kerület függetlenségi jelöltje!**

Báró Orbán Balázs.

Ha Thaly Kálmán előadását tekintjük a szakszerü u. n. hivatalos, részletező szónoklatnak, báró **Prónay Gábort** az értelmiség kiváltképeni szónokának: a harmadik szónok báró **Orbán Balázst**, III. kerületünk függetlenségi jelöltjét illeti meg a szó legjobb és legtalálóbb értelmében a n é p s z ó n o k megtisztelő elnevezése.

A nemes báró tegnapelőtt azt hallotta, egy kerület kétségessé vált a függetlenségi párt részére. Kocsira ült azért hajnalban s kerületének hat helységében tartott szónoklatokat és a kerület — meg lett nyerve.

És ez az óriási munka sehogysem látszott meg sem kedélyén, sem eszmemenetének folyékonyságán, legfőljebb a hangja látszott kissé fátyolozottnak. Mindamellett nem volt a térségen ember, a ki ne vegyithette volna közbe éljenét, valahányszor szónok elveinket hangsulyozta, helyeslő-szavát, valahányszor lesujtó itéletet hallatott kétségbeejtő közviszonyainkról. Hatalmas derültség követte találó adomáit; mily jól ecsetelte közösügyes helyzetünket; adomája az öreges, de két asszonyt tartó férjről, a kit fiatal naje (a Tisza-kormány) ugy fiatalit, hogy kitépi az ősz hajszálait, öreg neje (Ausztria) ugy vénit, hogy megfosztja a többi hajától, pedig ereje — mint Sámsoné — hajfürteiben rejlett! Hát mikor arról a beteg királyról emlékezett meg, a kinek egy boldog emberinge kellett, hogy meggyógyuljon! Egyetlenegy ilyen emberre akadtak, de annak nem volt egyebe ezen az ingén kivül; azt is elvették tőle, hogy a király meggyógyulhasson! Nem Magyarországon történt — mondja a szónok — mert itt azt az inget rég lefoglalta volna az adóvégrehajtó!

Nagy hatással ostorozta s nevezte igen-t bólingató, igen-t dado ó porczellán figuráknak a kormányt vakon támogató, többnyire vagyonilag megrongált egyénekből álló többséget, melyet kataszterrel, protekcióval sat. tartanak meg a hatalom rendelkezésére. Erős viszonzásokat tartalmazott beszéde, midőn az ide férkezett laboncokat aposztrofálta s a pünkösdi beszámoló beszédek ferditéseire s kihivó beszédeire ő szolgált markos kádenciákkal. Hogy **báró Orbán Balázs** mily óriás lelke sedéssel kiáltatott ki a III. kerület függetlenségi jelöltjévé, azt látni, hallani kellett — hiven leirni lehetetlen!

Most még **Thaly Kálmán** zárta be az értekezletet s rámutatandó arra, mily figyelemmel kisérik országszerte Debreczen pártmozgalmait, felmutatta Budapest-Ferenczvárosa polgárainak ez alkalomra küldött távirati üdvözletét s felolvasta ezt: „Pártunk küzdelméhez sikert kivánunk! Adja az ur Isten, hogy a 48-as eszmék Debreczenben **ujra** diadalt arassanak! Éljen a haza! Éljen a függetlenségi párt! Éljen **báró Prónay Gábor**, a függetlenségi párt rendithetetlen, érdemdus és nagy képzettségü tagja!!! **A vácz kerületi** függetlenségi párt."

Kirándulás a nagyerdőre.

A szónoklatok befejeztével, este 6 óra körül oszlott szét a közönség és a bandérium is. A jelölt urak szállásukra a „Fehér Lóba" s onnan Kiss Albert ur házához vonultak. ½9 órakor ők és pártunk nehány tagja a nagyerdőre kocsiztak, az iparosoknak tavaszi ünnepélyét megtekintendő. A jelölt urak lelkes éljenekkel fogadtattak; **Thaly Kálmán** — városunk polgármesterével, **Simonffy** Imre kir. tanácsossal élénken társalgott berlini utja felől. Rövid félóra mulva távoztak, utjokban nem egyszer üdvözölve a járó-kelők éljenei által. 9 óra után értek a „Korona" szálló helyiségébe, a hol már vigan folyt —

Pártunk bálja!

Kedélyes, minden tekintetben sikerült vigalom volt ez, mely igen szép jövedelmet juttatott pártunk pénztárába.

Mintegy 500 főre terjedő közönség tölté meg a szálló helyiségeit, hol kivilágos-kivirradtig együtt maradt folytonos jókedvben. Az ünnepély központját természetesen jelöltjeink képezték; mindhárman részt vettek a tánczban is és amugy magyarosan jól megforgatták a szebbnél-szebb tánczosnőket.

Volt azonban más érdekes vendégünk is. Egy-egy tekintélyes, eddig a szabadelvü párthoz tartozott, derék polgártársunk vetődött ide, a kik azonban most már a függetlenségi párt, vagy is a nem névleges, de valódi szabadelvüség lobogója alá szegődtek.

Egy ilyen polgártársunknak mondta valaki:

— Nem szegődött ezáltal uj elvhez! Mikor a szabadelvü párthoz csatlakozott, a szép „szabadelvü" czimbe helyezte bizodalmát. Most azonban látja, hogy ott tokaji bor felirásu palaczkokban eczetet árulnak, nálunk keresi az igazi szabadelvüség tokaji borát és itt meg is fogja találni!

És ily kedélyes, nyájas hangulat mellett mulatoztak elvtársaink, szeretett jelölteink társaságában — kedélyes társalgást folytatva mindenki, jó bort iddogálva azonban csak az, ki magával hozta hazulról!...

A vigalomról s általában a tegnapi nap nagy horderejéről s nagyszerüsége által bennünk lelkesitő, másokban ismét csüggesztő összehasonlitásokat ébresztő ünnepélyéről szóló tudósitásunkat pedig méltóan nem zárhatjuk be egyébbel, mint azzal a kiáltással, melyet tegnap oly sokszor hangoztattak a nép ezrei, hogy: **„Éljenek Thaly Kálmán, br. Prónay Gábor és br. Orbán Balázs urak, pártunk szeretve tisztelt, függetlenségipárti képviselőjelöltjei.**

Választási mozgalmak.

— A kolozsvári függetlenségi párt a következő nyilatkozatot küldé a kolozsvári kormánypárthoz: „A junius 1-én lefolyt események elkövetőit törvényszéki nyomozat keresi; s a kir. törvényszék hivatott és jogosult azok felett tényeikért itéletet mondani. Midőn ennek daczára a kolozsvári szabadelvü párt elnökei, Bokros Elek és Haller Károly, képviselőjelöltjeik programmbeszédeinek megtartására egybehivott gyülésen, az elnöki székből minden törvényes és jogi felfogással ellentétes és az igazság érzetét felháboritó nyilatkozatot tettek: az ország előtt gyilkossági bünkisérletnek minősitve a kődobálási tényt, a függetlenségi pártnak tulajdonitották s e miatt elitélték e pártot: ez eljárásuk nagyobb horderejü volt, minthogy a szervezett s magát intelligens jelzővel feltüntető szabadelvü párt ezt hallgatással mellőzhette volna. Elvártunk egy pár napot, remélve, hogy az események izgatottságától felhevült ész lecsendesült az intelligens szabadelvü pártnál is, s komoly megfontolással igazságot szolgáltatand a függetlenségi pártnak, s nyilatkozatával elutasitva a szolidaritást ezen jogosulatlan és illetéktelen itélet kimondásától, azt csakis elnöki hibás és elhamarkodott szónak fogják nyilvánitani. — A pár nap eltelt, s a szabadelvü párt nem tiltakozott — tehát magáévá tette hallgatólag ezen elnöki váddal és itélettel sujtó nyilatkozatokat. — „Egy komoly, szervezett és intelligens párt — a mi nézetünk szerint — bünvádi nyomozat tárgyát képező tényekért, — egy másik, szervezett országos elvi pártot büntetést képező itélettel jogosan nem sujthat; s midőn a kolozsvári szabadelvü párt hallgatására elfogadott elnöki nyilatkozataiban ellenünkben ezt követte el: ezen eljárását nyilvánosan s az egész ország előtt megrójjuk és helytelenitjük s ezen ellenünk szórt vádló itéletüket meggondolatlan és könnyelmü inszinuációnak nyilvánitják és visszautasitjuk. Kolozsvár, 1884. junius 6-án. A függetlenségi pát kolozsvári intéző bizottsága."

*

— Ellenzéki választók a belügyminiszternél. A választási mozgalmak történetében csaknem páratlan jelenetnek volt szinhelye a belügyminiszter elfogadó terme. Apponyi Albert grófnak vezetése alatt Erdélyből, Szolnok-Dobokamegyének m.-láposi kerületéből küldöttség jelent meg Tisza Kálmánnál, és szónoka a m.-láposi mérsékelt ellenzék képviselőjelöltje, gróf Bethlen Pál által védelmet és orvoslást kért azon minden jogot és törvényt lábbal taposó visszaélések ellen, melyekkel a m.-láposi kerületben lehetetlenné teszik a polgárok szabad választási jogának gyakorlását. Kijelenté Bethlen Pál gróf, hogy kezeskedik mindannak igazvoltáért, a mit felhozott, ismételve felkérte a minisztert a választási szabadság biztositására, hozzá tevén, hogy különben a trón zsámolyához lesznek kénytelenek fordulni. — Tisza ragaszkodott ahhoz a kijelentéséhez, hogy egyoldalu információra mitsem tehet s a küldöttség a miniszternek semmitmondó válasza által egyáltalán ki nem elégitve távozott. Ennek folytán táviratilag már lépéseket is tett a küldöttség az iránt, hogy Bécsben ő Felségénél kihallgatást nyerjen.

Thaly Kálmán beszámolója.

T. választó polgárok, uraim!

Mindenek előtt ugy magam, mint jelölt társaim nevében legforróbb hálámat fejezem ki e nemes város függ. polgárainak, hogy minket ily ünnepélyes fogadtatással kitüntetni méltóztattak. Jól tudjuk mi, hogy a nép akaratnak ezen nagyszerü demonstrációját személyeinkben meg nem érdemelhetjük, s hogy az nem minket, hanem a függ. elveket illeti, a melyeknek mi csak szerény, de hü közharczosai vagyunk, s a melyekhez hogy Debreczen lakosságának zöme mily lelkesedéssel és ernyedetlen kitartással ragaszkodik, azt épen a jelen impozáns fogadtatás és ezrek és ezrek számra való megjelenése által mutatta meg. Tisztelet Debreczen derék népének, és győzelem a függetlenségi elveknek!

És most áttérek tulajdonképeni czélomra.

Midőn a mult ősszel önök körében huzamosabb időt tölteni szerencsém volt, az országgyülés megelőzött ülésszakáról a városháza nagytermében beszámoló beszédet tartottam. A mint önök emlékezhetnek, ott részletesen fejtegettem nézeteimet, a parlament munkásságáról. Most tehát csakis az azóta bekövetkezett utolsó ülésszakról van helyén jelentést tenni, és pedig, minthogy az utánam szólandó képviselőjelöltek beszédei meghallgatásától időt elvonni nem akarom, sem pedig az itt sokezer számban megjelent t. polgárság szives figyelmét hosszas szónoklattal kifárasztani szándékomban nem lehet: méltóztassanak megengedni, ha ezuttal beszámoló beszédemet lehetőleg rövidre vonva, az ország. gyül. utolsó ülésszaknak csakis nevezetesebb mozzanataira hivatkozhatom.

Ilyen volt mindenekelőtt a horvátügy, melyről nézeteimet már a mult ősszel bőven kifejtettem. A következmények igazolták akkori sejtelmemet. A Tisza-kormány ugyanis, mely a nemzetnek sem jogait, sem becsületét erélyyel megvédeni nem képes, még a horvátok tulkövetelődzéseivel szemben is kudarczot vallott.

Ugy hogy a magyar nemzetet gyalázó kiabáló gyermekes utczai demonstrációival elérte azt, amit annak idejében Jellasich hadcsapatai elérni nem birtak. Ugyanis a magyar állam jelvényei, nemzetünk megalázásával, meg hunyászkodva levétettek és pedig nemcsak Zágrábban s Horvátországban, hanem p. Eszéken, Szlavoniában is, a hol már évek óta feltüzve valának. A magyar állam tekintélyét, hazafias hűséggel óvni akaró derek hiv. főnök, Dávid pedig jutalmul hazafiasságáért, áthelyeztetett Boszniába. Sőt, hogy a horvát képv. urak kiengeszteltessenek és a Tisza-kormányt szavazataikkal ezután is hűségesen támogassák: az ő és a drága horvát testvérek kényelmére a csufos zavargások jutalmául több rendbeli uj horvát-szlavon vasutak kiépitése határoztatott el. Szóval a Tisza-kormány a horvátokkal szemben lealázó vereséget szenvedett. (Ugy van, ugy van!)

A második fontos ügyet képezte a polgári, vagyis keresztyén és izr. közti házasság benyujtott törvényjavaslata. A Tisza-kormánynak megrögzött rosz szokása semmi ügyet gyökeresen el nem intézni, hanem csak félig meddig, egy csomó érdek és kérdés megoldatlanul hagyásával, a mi aztán utólag bekövetkező bonyodalmaknak lesz szülő okává.

Ily tökéletlen volt minden irányban e most emlitett törvényjavaslat is, s a függ. párt épen annak ellene szavazott. A kormány mesterséges többségével a kép. házban győzött ugyan, de tudvalevőleg nem remellett érzékeny csapással albukott a főrendeknél. Ez volt Tisza Kálmán második veresége. (Élénk helyeslés.)

Következtek azután az u. n. „adóreformok." Tudjuk, hogy e szó mit jelent mi nálunk. A Tisza-kormány nem ugy reformálja az adókat, mint Francziaés Angolország, hogy lehetőleg leszállitsa, de folyton képtelenül emeli. (Helyeslés.) Hogy egyebeket ne emlitsek, legujabbi adópótlék az uj 5 perczentes földadó emelés, mely épen azt a takarékos földbirtokos osztályt sujtja, melynek a földje szorgalmas munka és takarékos életmód következtében még eddig betáblázott terhektől ment. S mi jogon sujtja ezeket a kormány nagyobb adóval? Ez uraim, teljesen igaztalan eljárás, muszka gazdálkodás, t. i. onnan venni, a hol még valami található, tekintet nélkül a jogosultságra. (Nagy tetszés.) Hasonló természetüek a fokozott fogyasztási és gyártási adók, melyek miatt p. az országban a legtöbb czukorgyár máris tönkre ment, s a hazai sörgyártás is tetemesen megzökkent, mely sajnos körülményeknek ismét a földmives osztály vallja kárát, a répatermelés és az árpaárak hanyatlásában. (Élénk helyeslés.)

E törvény javaslatok után következett a költségvetés tárgyalása, melyben élénk részt venni szerintem a képviselőnek egyik legfőbb feladata, ekkor nyilvánul leginkább alkalom a kormány intézkedéseinek több oldalu megbirálására, s javitások inditványozására. Ezt szerény tehetségemhez képest tenni igyekeztem. A költségvetés keretéből megemlitem, hogy külügyeink osztrák kezekben vannak, a követségek és conzulátusok annyira az osztrák és nem a magyar érdekeket szolgálják, hogy maga a magyar kormány, ha például a magyar ipar és kiviteli kereskedelem terjesztése érdekében, a Bálkán félszigetről Konstantinápolyból, Bukarestből, Odessából, Déli-Oroszországból megbizható adatokat óhajtott szerezni, kénytelen volt oda külön saját emissariusait küldeni tanulmányi utakra. Ugyan is a közös követségi consulátusok csak is az osztrák s bécsi érdekeket szolgálják, s a magyar kereskedelem, ipar ügyeit annyira figyelmen kivül hagyják, hogy tudósitásaik e tekintetben teljesen haszna vehetetlenek. Azonkivül a külföldi követségek és Consulátusok hivatalnokai közt alig akad magyarul értő ember, sőt hazánkfia ellenszenvvel találkoznak. (Sajnos ugy van!)

Ha tekintjük belügyeinket, itt is lényeges mulasztásokat tapasztalhatunk. Mire nézve elég legyen csak hivatkoznom a határcsonkitások ügyében tett országgyülési felszólalásaimra. Nevezetesen hazánk határait mindenütt ugy mint Erdély szélein az Olahok, a Dráva mellett a horvátok, s a Lajta és Morva vizek mentén az osztrák és Morva tartománybeliek tetemes foglalások és megszállva tartások által sértik meg s háborgatják. Hajdan ily esetekben maga az Országgyülés szokott eljáró bizottságokat kiküldeni, most azonban a országhatárainak megvédése a belügyminiszter kötelességét, az már csak a felszóllalásaimra adott himező-hámozó válaszaiból is kiderül.

Ami pénzügyi állapotainkat illeti, itt örvénybe hanyatlás előtt állunk, mert a folytonos adó emelésekkel együtt járnak az állam-jószágok elpazarlásai. És pedig mind hiába, mert a a közösügyes gazdálkodás vészes rendszere miatt az állami deficzit azért évről-évre növekszik. Igy például mint az az 1882. évi zárszámadások czáfolhatlanul megmutatják, az ezen évre 21 millióval előirányzott deficzit a vallóságban 45-re növekedett. Hovájutunk ily körü mények közt? holott adóink, különösen a föld adó összege már is lényegesen magasabb Európa bármely országainál, ugy hogy a magyar polgár száz forint bevétele után immár hatvan két forintot fizet minden nemü adókban és illetékekben az államnak. Megrendítő elkoldusító arány! (Zajos helyeslések. Sajnos ugyvan.)

A közoktatási földmivelés kereskedelmi és közlekedési ügy a honvédelmi tárczák terén történtek a legközelebbi multban némi hasznos intézkedések azt nem tagadom, mert a mi jó, azt a politikai ellenfélnél is készségesen elismerem.

Áll ez különösen a honvédelmi ügykörre nézve, melynek korán elhunyt minisztere, bizalmi helyzetét felhasználva több üdvös intézményt léptethetett életbe. Czélszerűek, bár nem épen lényegesek ezek ugy, hogy még ott is nagyon sok hiány és tenni való maradt fenn, mint azt ide vonatkozó országgyülési beszédeimben részletesen kimutattam. A földmivelési miniszteriumnak különös sulyt kellene fektetnie uj termelési ágak fejlesztésére, mert a képtelenül felfokozott adókat a földbirtokos osztály egyedül uj jövedelmi források nyitásával birhatja meg csak ideig óráig is. Hasonlóképen égető szükség volna a magyar termények küföldre kivitele érdekében, a közlekedési vonalak olcsóbbá tételére, névszerint a hajózási utak javitására. E tekintetben mindössze is sok sürgetéseink után annyi történt, hogy a tiszaszabályozásra is nagy befolyással levő aldunai vaskapui szorulatok hajózhatóvá tétele iránt a fölmérések megtétettek. A tiszaszabályozó társulatok egy uj törvény által szorosabb szervezetbe hozattak, azonban fájdalom oly módon, hogy a kormány befolyásának Tisza Kálmán elveihez hiven itt is tulságos tér adatott, ugy hogy a kortes politika irányzatához képest, módjában van a kormánynak a maga hiveit e téren is anyagi előnyökben részesiteni s az ellenzéket aránytalanul sujtani (fájdalom, ugyvan!) hiába igyekezett az ellenzék e kárhozatos czélt felszólalásaival kellőképen megvilágitani, az engedelmes többség megszavazta azt ugy, a hogy a kormány kivánta.

A költségvetés tárgyalása után ismét a törvényjavaslatokra került a sor, ilyen volt például az uj szeszadó törvény, melynél a visszatéritési, 75—95 foku percentuatiók által a kormány igen lényeges kedvezményben részesité (bizonyára — viszontszolgálatokért) a nagy szeszgyárosokat, mig ellenben a kis üstös szeszfőzőket, szóval egész vidékek szőlő és gyümölcstermelő közönséget tönkretette.

A szeszről térjünk át a szellemre. A szellemi téren egy nevezetes törvény hozatott legujabban, mely az irói és müvészi tulajdonjogot szabályozza s a szellem munkásaira nézve rég érzett nagy hiányon van hivatva segiteni. Mint a magyar nemzet egyik szerény irója, élénk részt vettem e törvényjavaslat tárgyalásában és sikerült is felszólalásaimmal a törvénybe nem egy jelentősebb javitást felvétetni. (Élénk éljenzés.)

Egyes örvendetes mozzanatok mellett azonban szomoruan kellett tapasztalni, mint szavaztatnak meg a többség által a nemzet érdekeivel ellenkező s igen tetemes költségeket igénylő uj, terhes vállalatok. — Ilyen a munkács-sztriy vasut kiépitése. Ez legalább is 10 millió forintba fog kerülni anélkül, — hogy valaha jövedelmező lenne. Csak Galicziának és Ausztriának használand, Magyarországnak vajmi keveset. Ámde az engedelmes többség megszavazta, mert a bécsi közös hadügyminiszterium ugy akará. Ugyanis a galicziai przemizlei és krakkói erődités összeköttetései Magyarországgal igényelik azt a jövedelmet nem hozó vasutat.

Mert a monarchiában, részben magyar pénzen is csak az osztrák tartományokban épittetnek várak és erődök nagy hazánk egészen elhanyagoltatik. Komáromon kivül nincs az országnak egyetlen jelentékenyebb tábor helye. Ugy vagyunk tisztelt választóim, hogy északi háboru esetén, ha az orosz mint egykor a Balkánon a Sipka szoroson, a Kárpátok vonalán meglepetéssel vagy erőszakkal áthatolna: seregeink előtte meg nem álhatnának, a magyarság szivét a dus tisza vidékeket felkellene áldoznia az ellenségnek, s legfellebb is a duna vonal és Komárom megvédésére szoritkozhatnánk. (Helyeslések, fájdalom ugyan.) Ezeket tudva, én részemről ama tiz millió forintból egy részletet szivesen szavaztam volna meg oly czélra, hogy a magyar alföld megoltalmazására a Bodrognak vagy Sajónak a Tiszába omlásánál egy alkalmas erődített táborhely éptitessék, hol seregeink veszély idején megvethetnék lábukat (helyeslés) ily czélra azonban a munkács — striy vasutra nem szavazhatam meg költséget.

Nagy fényüzési kiadásnak tekintendő a kilencz millió forintra tervezett, de talán tizenötmilliónál is többe kerülő uj országházi épület. Ez tisztességesen kiépithető lett volna egy pár millióból is, mert oly óriási pénz összegeket egyetlen épületre költeni a mi sanyaru pénzügyeink között a józan takarékosság ellen levő pazarlás.

Végül nagyon nevezetes és országszerte jelentékeny izgalommal kisért tárgyalás volt az uj ipartörvénye. Természetesen, hisz több mint 800.000 iparos várta ettől jövendő boldogulhatását.

Ez értelmes osztály tagjai, igen jól fel fegván saját érdekűket, nagy mozgalmakat inditottak, gyüléseket tartottak, küldöttségeket, és féliratokat intéztek a képviselőházhoz, kormányhoz és egyes képviselőkhöz. Igy sikerült főbb kivánalmaiknak legalább egyik részét szakképzettséget az uj törvénybe beigtattatni. Már a másik résszel a kényszer társulással szemben a kormány és pártja az ellenzék leghathatósabb érvei daczára is nem engedett Debreczen városának iparos köre a kényszer társulásra nagy sulyt fektetvén, ennek megvalósitása érdekében engem s a város másik volt képviselőjét is ugy küldöttségileg mint felirat által felhivott. S én, mivel meggyőződésem s tisztelt választóim érdeke ugy hozta magával, kivánatukhoz hiven felszólaltam és

szavaztam a kényszertársulás elve mellett. Hasztalan, a többség által leszavaztattunk. Ám engem megnyugtat lelkiismeretem, hogy kötelességemet hiven teljesitém. (Nagy éljenzés és helyeslés). Különben a magyar ipar érdekén gyökeresen csak az önálló vámterület felállitása fog segiteni, mely a függetlenségi párt programmjának egyik főpontja (Helyeslések). S itt reflectálnom kell röviden gróf Szapári Gyula pénzügyminiszter ur, Török-Szt.-Miklóson tartott beszámoló beszédének ide vonatkozó állitására. A miniszter ur elismeri ugyan maga is, hogy a mostani közös vámterület a magyar termények eladására s a magyar ipar felvirágzására nézve sok tekintetben káros, a vámközösséget fentartani óhajtja; például a dohánytermelés szempontjából, a Hevesmegyei dohánytermelő közönség kapatitatiója kedveért hangsulyozá, hogy most hazánkban 100 ezer holdon termeltetik dohány, melyből csak 40 ezer hold termését használjuk fel magunk, 60 ezret pedig Ausztria vesz meg; ha tehát a vám közösség megszünnék, akkor — ugymond — csak 40 ezer holdon termelhetnénk jövőre dohányt Ez engedelmet kérek teljességgel nem áll, mert hisz a dohányt fogyasztó de dohányt termelni nem képes Ausztria, a sokkal drágább Amerikai dohánnyal szemben, azontul is csak mi reánk lenne szorulva (helyeslések, ugy van!) sőt ha a mostani rendszernél helyesebb dohánykezelési mód követtetnék: akkor hazánk Olasz, Porosz, Oroszországokba s más kül államokba is nagy menynyiségü dohányt exportálhatna, — a mostani kincstári beváltási árnál jóval magasabb árért, s dohány terményekért tetemes összegü külföldi pénz vándorolna hazánkba a földmiveiő osztály használra, ugy hogy a dohány termelés 100 ezer holdról 200 ezerre is emelkedhetnék.

Csak e rövid megjegyzés is mutatja, hogy Szapári gróf beszéde nem egyébb rosszul elsült kortes beszédnél. Valamint, hogy a kormány általában kortespolitikát üz, eleggé bizon itja azt a Karczag-Szolnok, Jászberényi törvényszékek ismert esete, s ama bizonyos meg nem nevezett székhelyü tiz járásbiróság, melynek felállitásával a választások alatt legalább 50, ha nem 100 választó-kerületet akartak ámitani s a kormánypártra kecsegtetni. (Szégyen gyalázat, ez már sok!) Hasonlók voltak a szegedi és csongrádi vizszabályozási esetek, ugy most a győri védtöltések, nem különben a kaposvári vasuti mühely stb. Ezek mind kortes fogásokul használtatnak, ellenben az országos érdek elmellőztetik (ugy van, helyes!)

A sok helyütt 200, — 50 perczentig emelkedő Kataszteri uj adóemelés oly lesujtólag fog hatni a földbirtokos osztályra, hogy a már képtelenné vált adóterhek alatt a nemzet pénzügyileg mihamarabb összeroskad, s ha csak a közös vám szerződés idejében fel nem mondatik, s gyökeresen más gazdálkodási rendszerhez nem fogunk: mint bankár körökben már nyiltan számitgatják a magyarállam pénzügyi bukása, már csak 5—6 évnyi rövid idő kérdése. Tisztelt választók, csak a napokban érkezvén haza külföldről, tanuságot tehetek róla, hogy az iránt unk rokonszenves külföldi körök részvéttel szánakozva tekintenek reánk: „Ti szegény magyarok, hisz nektek tönkre kell mennetek, — titeket Ausztria gyarmat politikája javára képtelenül kiszivattyuznak!“ (Fájdalom, ugy van.)

Ime ide juttatott bennünket a jelen kormány gazdálkodása. Ha a hazatérő volt képviselő választói megkérdik: mit hozott az országgyülésről? ha őszintén akar felelni, meg kell vallania: sémmit mást, mint egy nagy koldustarisznyát, telve határtalan adóemelésekkel elpazarlott állam jószágokkal, bevételi hátralekokkal, deficzittel, közösügyes és nem közösügyes mindenféle czifra nyomorusággal. (Hoszantartó óriási zajos éljenezés!)

Sivár kép ez, tisztelt választók, emlékeztet a Petőfi által festett kietlen letarolt, pusztára, melyen

„Kopár domb tetőn fent,
Áll egy puszta kőszent,
Annak is valaki egy kopott tarisznyát
Akasztott nyakába, —
Mintha mondta volna: menj isten hirével,
Mit állasz itt hiába?“

Tisztelt választók, ez az ijjesztő kőszobor, nyakában az ország koldus tarisznyájával, miniszterelnök — Tisza Kálmán! (Vesszen! zajos helyeslés!) Bár csak most a választások alkalmával, fülébe dörögné neki is a nemzet Petőfivel: „Menj isten hirével! — mit állsz itt hiába.“ (Szünni nem akaró viharos taps és éljenzés!)

Nem elég azonban, hogy egyedül Tisza Kálmán bukjék magának a kárhozatos rendszernek kell buknia, — mert mi nem egyén ha nem rendszer ellen küzdünk. (Hoszan tartó zajos helyeslés nagy éljenzéssel) A függ. párt törekvése oda irányul hogy a közösügyes alapot minden alkotm. eszközzel megdöntse, megbuktassa, s a 48-ik törvényeket teljességükben, vagy is az önálló, független Magyarországot kivivja. Ezért küzdöttem én is a mult országgyülésen csekély erőmhöz képest ernyedetlenül prog zammomhoz hiven (Viharos helyeslés!) és most, beszámolómat rövideden megtartván, tisztelt választóim, mély köszönetet mondok még egyszer önöknek, a bennem helyezett megtisztelő bizalomért s a függetlenségi lobogót, melyet önök a madátummal kezeimre biztak, ezennel visszaadom önök hü gondviselésébe, oly tisztán, oly szeplőtelenül, mint azt önöktől átvettem. Nem kétlem, hogy e szent zászló ezen helyen, a függetlenségi eszmék ős anya-földjén uj diadalra fog lobogni. Éljen a függetlenségi elv győzelme! (Többször ismételt lelkes éljenzés, hosszan tartó viharos tapssal!)

Debreczen város közig. bizottsága.*)

Debreczen sz. kir. város közigazgatás bizottság f. hó 5-én ülést tartott, melyen a polgármesteri jelentés is felolvastatott. Igy hangzik:

A f. év május haváról szóló jelentésemet, tisztelettel a következőkben teljesitem elő:

I. Rendészet.

A rendőrség által letertóztatott május hóban 83 egyén, még pedig: 1) lopásért 7, 2) rendőri kihágásért 76. Ezek közzül átadatott az illetékes kir. bíróságnak 7, a rendőrség által megbüntetett 76. A városból eltolonczoltatott 35, keresztül tolonczoltatott 19, együtt 54 csavargó.

II. Iparügy.

A kapitányi hivatal, mint I. foku iparhatóság által különféle iparnemeknek önálló folytathatása czéljából 17 egyén láttatott el iparhatósági igazolványnyal, u. m. szatócs 5, vegyes kereskedő, továbbá női divatáru üzlet 2—2, fűszer, kávéház, kisvendéglői üzlet, aranyműves, szücs, hentes, téglavető, gyékény eladási iparra 1—1. Ipartörvényelleni kihágás nem fordult elő.

III. Honvédelmi ügy.

A katonaság részére szükséges irodai helyiségek és tiszti szállások a f. évi pünkösttől az 1885. évi pünkösting terjedő időre kibéreltettek. A városunkban állomásozó közös és m. kir. honvéd csapatok létszáma tett 1883 embert 470 lóval. A lakossággal bevolt szállásolva, állandóan 85 ember 50 lóval, átvonuló képen 1 tábornok, 4 főtiszt és 3 fönyi legénység. Előfogat adatott 6.

IV. Adóügy.

Állami adófejében befizettetett a lakosság által még pedig 1875. évi adóban 18 frt 40 kr. 1876—83 évi adóban 2074 frt 31 kr; folyó évi adóban 39,752 frt 58 kr, késedelmi kamat 208 frt 09 kr; együtt 42,034 frt 98 kr. Befolyt ezen kivül 1) hadmentességi dij 248 frt 57 kr. 2.) helybeli illeték — — 3.) idegen adó 45 frt 06 kr. 4.) idegen illeték 318 frt 21 kr.

V. A községi bíróság ügyforgalma.

Uj panasz bejelentetett 268; itelettel eldöntetett 120, kőbeszóló végzéssel 43 megszünt ügy 116, egyesség köttetett 50, vidéki megkeresés érkezett 24, végrehajtás elrendeltetett 168, foganatosittatott 123, árverés elrendeltetett 38! foganatositatott 0. Fellebvitelfelterjesztetett 14.

Debreczen, 1884. junius 4.

Simonffy Imre
kir. tan. polgármester.

*) Térszükében késett.

Helyi hirek.

* **Városi közgyülés.** Ma vettünk meghivást az 1884. junius 11 kén — szerdán — d. e. 9 órakor a városháza nagytermében tartandó városi bizottsági közgyülésre. Tárgy: A közgyülésnek 1884. máj 10-kén 94. sz. a. hozott határozatával 1884. junius 11-re kitüzött ügy, jelesül: a m. kir. kincstár által egy nagyszabásu uj dohánygyár épitésére kivánt földterület átengedése. Tekintve az ügynek a városra nézve nagy horderejét és sürgős voltát, bizottsági közgyülés tisztelt tagjainak mulhatatlan megjelenése kéretik. Debreczen, 1884. junius 7. Simonffy Imre királyi tanácsos, polgármester.

* **Nagy gyár városunkban.** E hét szerda napján, vagyis junius hó 11 én rendkivüli fontos közgyülése lesz Debreczennek. A közgyülésnek egyetlen egy tárgya lesz: Debreczenbe egy nagyszerü dohánygyárat létesiteni. Azok, kik ilyen gyárat már láttak, s ott, a naponként folyo nosan felha znált mankaerőt, s ennek közvetlen következményét: a pénzforgalmat megfigyelték, tisztába vannak arra nézve, hogy egy ilyen czélt elérni bármely városnak is ritka szerencse, s Isten áldása. Egy ilyen gyár létesitésével nincsen többé jogosultsága a henyélésnek, a korhelkedésnek, mert a mezei munkára nem eléggé erős férfiu itt erejéhez mért folytonos munkára, s munkája után biztos kereseti forrásra tehet szert. Nincsen jogosultsága az erkölcs árulgatásának, mert az árván marad, vagy szolgálatából elbocsátott, vagy szolgálatot nem nyert nő nem lesz többé kényszeritve szüzi fátyola szé szakgatása árán magát fentartani, mert a dohánygyárba épen női kezekhez mért munkával: szivarkák készitésével s apróbb dohánycsomagok bepakolásával, tehát tisztességes munkával, képes lesz megkeresni annyit, mint egy tisztességes szerény nőnek szüksége van. A becsületes munkára való ut nyitva lesz férfiak, nők és gyermekek előtt. Ott, hol egy dohánygyár létezik, lejátszották a csavargók szerepüket, mert nem találnak dologtalan czimborákat. Fontos czél ez tehát mind anyagi, mind erkölcsi tekintetben. Ezen dohánygyár létesiteséhez nem kivántatik egyéb Debreczen városától, mint ingyenmentesen adni a gyártelephez szükséges földterületet, ezt kell megszavazni Debreczen város közgyülésének, egy ilyen tárgy megszavazására a közgyülésnek kétharmadrésze kivántatik, ennélfogva elvárjuk minden bizottsági tagtól, ki e város erkölcsi és anyagi érdekeit szivén viseli, hogy szerdán a közgyülésben részt veend, s megragadja az alkalmat Debreczen város közjavát előmozditani, s nem fog azok közé tartozni, kik saját énjükön kivül nem ismernek semmiféle más érdeket.

Szerk.

* **170.000 és nem 250.000.** A következő helyreigazitást vettük: A „Debreczen“-nek f. évi jun. 3-ról megjelent 109-ik számában, a „Helyi hirek“ rovata alatt „H.-Hadházról“ — czimmel a Csanády Sándor fellépéséről egy közlemény van; melyben a többek között az mondatik, hogy a „h.-nánási takarékpénztár elén álló Hartstein és Fried kiléptek az intézetből, 250.000 frtra rugó tőkiket visszavonták, s az eddig 125 frton álló részvényeket — igyekeznek benyomni 40 frtra“: — bárki légyen is ezen közlemény irója, ő a h. nánási takarékpénztár mikénti állásáról, s az itt történtekről nem bir helyes tudomással, nem pedig azért, mert Harstain és Fried az intézetből ki nem léptek az illetőknek 250000 frt tőkéjök az előbb emlitett intézetnél elhelyezve nincs, de nem is volt **összes betétjüket, mintegy 170000 frt ezt mondták fel**, s ezt a virágzásnak örvendő intézet minden legkisebb rázkódtatás nélkül — annak módja szerint vissza is fizetendi. — Hogy Harstain és a Fried a h.-nánási takarékpénztár részvényesnek értékét 40 frtra lenyomni igyekeznek **meglehet**, de lehetetlen hogy e szándékukban czélt is érjenek, mert én alul irott mint a fentebb emlitett intézet igazgatója e helyen nyiltan s következőleg kijelentem, **hogy minden a h. nánási takarékpénztár által kibocsátott s eladó részvényt 100 frt készpénz fizetésért akár az intézet akár a magam részére megvenni kész vagyok**; ezek kijelentésével tartoztam az igazság — s főként az általam képviselt intézet érdekében — s kérem ezeket b. lapjába közzé tenni méltóztassék. — Tisztelettel Nagy Kálmán mint a h.-nánási takarékpénztár igazgatója.

* **Roscher és dr. Király Ferencz.** Thaly Kálmán nem rég Lipcsében időzvén, meglátogatta ott tanuló unokaöcsét, Okolicsányi Lászlót is. Beszédközben szóba jött az is, hogy mily sok magyar fiu tanul a külföldön jelenleg is. Ekkor Okolicsányi emlité, hogy Roscher, a németek jelenleg élő legnagyobb nemzetgazdászati irója, több izben mondta, hogy bizonyos szakban eddig a legjobb dolgozatot évek előtt „egy Király Ferencz nevü magyarfintólnyerte.“ Némi utánjárásra kisült, hogy ezen magyar fiu, kire a nagy tudós még most is szivesen emlékszik, nem más, mint a debreczeni ipar- és keresked. kamara buzgó ás képzett titkára.

* **Egy kis eszmecserénk** volna a „Debreczeni Ellenőr“-rel, de miután ennek agyában folyvást csak az antiszemitizmus és filoszemitizmus kavarog; miután az ily rendesen elég szeliden kezdődő polémiák alatt (az elmességnek és illő modornak teljes szükében) elveszti a tisztesség mérsékletét és miután végül a „Debr. Ell.“-t semmiképen sem találjuk veszedelmesnek sem pártunkra, sem az igazságra nézve: a vele való eszmecserét ezennel beszüntetjük. Furcsa, hogy valahányszor kicseréljük eszméinket a „Debr. Ell.“-rel: mindig oly sajátságos ürt érezünk a fejünkben! Nem foglalkozunk többé Kóbiológiával, de a „Debr. Ell.“-nek jó lesz nem feledni és jó lesz tanulni, mert még egy kópertáról nem is beszéltünk. Végezze kötelességet a „Debr. Ell.“ szerkesztője, növelje (akár szubvenczió, akár szorgalom utján) „35 frt 75 kr adóját“ tizannyira, a mit leginkább ugy ér el, ha heti két-háromszoros két oldal szöveg helyett legalább három oldalt nyujt olvasóinak, ha kissé jobban ügyel arra, mi i jelenik meg a lapjában s előfizetői házának tisztességét nem csorbitja meg a csütörtöki szám trágár czikkéhez hasonló szennyességekkel. Mert egy lap nem szemetes szekér!

* **Választási mozgalmak.** Debreczen I-sö kerületének van 812 választója, a II ik kerületnek 10105, a III-ik kerületnek 1206 választója. — Géresi Kálmán naponta 6—8-ig (a mint a „Debr. Ell.“ ben maga jelenti) a „Bikában található. — A „Debr. Ell.“ azt irja, hogy mi izgatunk; ennek folytán valószinüleg dupla őrt állitanak az osztrák-magyar banfiók elé.

* **H. Böszürményben** tegnap d. e. nagy közönség jelenlétében s a legnagyobb rendben tartá meg programmbeszédét Margittay Gyula, az antisemita-függetlenségi párt jelöltje.

* **B-Ujvárosról** tudósitanak, hogy ott Hőgyes Károly ur, a függetlenségi párt jelöltjének fogadtatása felette fényesen sikerült, 40 lovas és 20 kocsi kiséret ment elébe a legnagyobb rendben a határszélig. Bent a piaczon ezrekre menő tömeg hallgatta és éljenezte programmbeszédét; — választása Ujvárosról — ha Szoboszló is ugy áll — biztos.

* **A tornaünnepélyre** a meghivók már szétküldnttek. A rendező bizottság sajnálattal értesült a felől, hogy a postai közegek a legismertebb családok közül is többhöz nem vitték el a meghivókat. Felhivja azért a rendező bizottság mindazokat kik meghivót nem kaptak s arra igényt tartanak, hogy e végett forduljanak Kozma Zsigmond egyleti titkárhoz. (Lakik a főiskolában, a nyugoti kapu mellett.)

* **Vigalmak** Az iparos kör tegnap tartotta a nagyerdei lövölde előtti téren nyári táncvigalmát. A kis számu közönség igen kedélyesen mulatott; a tánczokat mintegy negyven pár járta Oláh József zenekara müködése mellett. Kilencz óra tájban a tegnap megérkezett függetlenségi képviselő jelöltek: Thaly Kálmán, b. Prónay Gábor és Orbán Balázs megtisztelték látogatásukkal az iparos kör vigalmát. A vigalomnak a reggeli három óra vetett véget. Mint hallottuk, a kör könyvtára javára rendezett tánczvigalom tisztajövedelme mintegy 50 forint lesz. — A hittanhallgatók majálisa, mely szombaton tartatott meg a népkertben, mint előre is lehetett várni, — fényesen sikerült. Az ügybuzgó rendezők mindent megtettek ennek érdekében s dicséretére legyen mondva az itjuságnak, nem lehet hölgy, kinek panasza volna, hogy egyetlen tánczból is kimaradt. Ugy városunkból, mint a vidékről a legelegánsabb közönség jelent meg s bizonyára a legjobb emlékkel távoztak el. Általános jó kedv s vidám hangulat uralkodott miudig, egészen reggeli négy óráig, a mikor a nagy közönség eloszlott. Mennyire látogatott volt a majális, mutatja már az is, hogy az első négyest mintegy 76 pár tánczolta, tehát annyi, melynél a terem befogadni már nem igen képes többet. A sok bájos leány közül a következőknek sikerült feljegyeznünk neveit: Almásy Mariska, Báthory Mariska (H.-Palyi) Bészler Anna, Biró Irma, Csáky Kati és Mariska, Demjén Erzsike, Dicsőfi Róza, Füzeséry Piroska (Sáránd), Gábor Ida (Bodóháza) Gasparer Emma Heine Margit, Hódy Ilka, Horváth Helén, Igmándi Ilonka, Kálmán, Ilonka, Mariska és Julcsa, Kiss Irén éa Bella, Koncz Berta Kovács, Teréz, Kulcsár Boriska, Lengyel Ida, Máró Karolin, Medgyesi Piroska, Menyhárt Kornélia, Mészáros nővérek, Mészáros Apollonia, Molnár Ilonka, Nánásy Róza, Nagy nővérek, Nagy Erzsike, Nagy Julska (Dengeleg), Némethy Emma és Ilona, Orosz Ida. Oszterlamm Irma, Peyer Irén, Pelekei Róza, Rab Mariska, Révész Gizella, Soltész Mariska (Tetetlen), Soltész Erzsike (H. Szoboszló), Szabó Emma, Szarvassy Erzsike és Mariska, Szilágyi Roza, Szücs Berta, Szücs Etelka, Tóth Mariska, Tóth Róza, Walter nővérek, Veber Mariska, Végh Emilia Vojnovics Ilka. Város unk nevezetesebbjei közül ott voltak: Révész Bálint püspök és kir. tanácsos, Békési Gyula, Fazekas Sándor, Beke Mihály árvaszéki elnök, Lengyel Imre törvényszéki biró, Tóth Sámuel, Balogh Ferencz Géresi Kálmán. Márton Imre, Kassay Sámuel, Csiky Lajos stb. stb. — A jogászok nagyerdei majálisa holnap lesz, melyre — mint halljuk igen sokan készülnek. A majális rosz idő eseten a lövölde helyiségében lesz megtartva. — A Magyari testvérek zenekara fog közreműködni. Kezdete esti 8 óra.

Hazánk s a külföld.

— **Amerikai párbaj** áldozata lett ma reggel Billmayer József őrnagy-hadbiró Székesfehérvárott. Főbe lőtte magát, de csak pár óra mulva halt meg. Billmayer az utóbbi időben nagyon lehangolt volt. Irásztalán czédulát találtak a következő felirással: „Amerikai párbaj és következményei.“ Családjához s a Kaposváron levő őrnagyhoz is intézett leveleket, melyek talán a szomoru tett indokaira nézve is tartalmaznak felvilágositást.

— **Merénylet.** A barcelonai Rambla-sétatéren jun. 5-én dinamittal telt pokolgép robbant föl Egy arra haladó egyén sulyosan megsebesült és több épület megrongáltatott. — Barcelonában az eset nagy izgatottságot keltett. A tettest még eddig nem sikerült kipuhatolni.

— **Rövid hirek.** Nagysikkasztás. Bécsben az első osztrák takarékpénztár egyik hivatalnoka, Aigner Károly, 16,000 frt elsikkasztása után megszökött. — Roskoványi püspök 25 éves püspöki jubileuma nagy fénynyel ment végbe Nyitrán.

Muzsák.

— **Vegyes hirek.** Rennan Ernőtől a napokban uj könyv fog megjelenni „Nouvelles études d'histoire religieuse“ (Uj vallástörténeti tanulmányok) czim alatt. Jókai Mór“ Lőcsei fehér asszony“-ának füzetes kiadásából eddig csak a 8-ik füzet jelent meg, de olyan kapósságnak örvend, hogy már az eddig füzetekből is második kiadást kellett rendezni. — A szinészeti tanoda évi vizsgálatai jun. 16-án kezdődnek s junius 3 ig tartanak. E vizsgálatok közül a két utolsó, junius 1-én és 2-án, belépti dijak mellett a nemzeti szinházban, a többi a szinészeti tanodában (nemzeti szinhás bérháza III. em.) tartatik.

Törvényszék.

— **Halálos itélet.** Mint Prágából távirják tegnapelőtt az ottani törvényszék egy Borak János nevü napszámost, ki január 17-én Forst Vincze munkást megölte és kirabolta, halálra itélte.

— **420 vádlott.** A varasdi törvényszék előtt f. hó 4-én kezdték meg a végtárgyalást a mult öszszel kitört zavargások ügyében. Összesen 420 egyén helyeztetett vád alá.

Felelős szerkesztő: **GASPAR IMRE.**
Kiadó **KUTASI IMRE.**

Orvosi tekintélyek által

vese, hugydara, köszvény és hólyag bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve

Salvator

— égvényes vasmentes savanyuvíz —
szénsavdus, lithium tartalmu forrás
Borral használva igen kellemes üditő italt szolgáltat.
Kapható ásványviz-kereskedésekben s legtöbb gyógyszertárban.
Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Raktárak. Budapesten főraktár ÉDESKÚTY L. urnál. Debreczenben: Csanak József, Geréby Fülöp, Richl J. Z. uraknál.

MAGYAR-FRANCZIA
BIZTOSITÓ-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Részvénytőke 8 millió forint aranyban.
(Alapittatott 1879-ben.)

Kimutatás 1883. évi deczember 31-ről.

Befizetetett részvénytőke aranyban	frt	4,000.000.—
Agio tartaléktőke	„	764.907.52
Rendelkezési- és nyeremény-tartalékalap	„	438.791.25
Árfolyam különbözeti tartalékalap	„	77.681.20
Elemi biztositások dijtartalék	„	1,006.082.98
Életbiztositási dijtartalék	„	789.675.86
Dijváltó-tárcza	„	3,605.325.14

Értékpapirok:

a) 234.000 frt magyar északkeleti vasuti elsőbbs.	á 123.—	frt	287.820.—
b) 155.400 „ „ nyugoti „ „ I.	„ 95.75	„	148.795.50
c) 196.000 „ „ „ „ II.	„ 96.—	„	188.160.—
d) 179.600 „ „ galicziai „ „ I.	„ 94.70	„	170.081.20
e) 17.400 „ „ „ „ II.	„ 93.50	„	16.269.—
f) 80.000 „ 5% -os osztrák papirjáradék	„ 93.80	„	75.040.—
g) 35.000 „ 6% magyar aranyjáradék	„ 121.—	„	42.350.—
h) 25.000 „ 4% „ „	„ 88.70	„	22.175.—
i) 29.200 „ 5½% földhitelint. zálogl.	„ 101.50	„	29.638.—
k) 23.000 „ 5% „ „	„ 100.30	„	23.069.—
l) 10.000 „ 6% Pest városi kölcsön	„ 105.25	„	10.525.—
m) 10.000 „ 5% „ „ „	„ 96.75	„	9.675.—
87 db tiszavidéki vasuti részvény	„ 250.—	„	21.750.—
Különféle biztositó tár aságok részvényei		„	1,587.805.—

Az életosztály értékpapirjai:

a) 50.000 frt 5½% kisbirtokosok földhitelint. zálogl.	á 100.—	frt	50.000.—	
b) 6.000 „ 4% osztrák papirjáradék	„ 79.05	„	4.743.—	
c) 1.500 „ 5% „ „	„ 93.80	„	1.407.—	
d) 1.000 „ 5% magyar „	„ 85.80	„	858.—	
e) 7.000 „ 4% „ aranyjáradék	„ 88.70	„	6.209.—	
f) 112.000 „ Alföld-fiumei vasuti elsőbbs. I.	„ 98.—	„	109.760.—	
g) 21.000 „ 5% osztr.-magy. bank zálogl.	„ 101.10	„	21.231.—	
h) 60.000 „ 5% pesti m. keresk. bank zálogl	„ 99.—	„	59.400.—	
A fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok és osztalékok		„	17.986.55	frt 2,904.747.251

Értékpapirokra adott kölcsönök	„	36.687.81
Pénzintézeteknél elhelyezett tőkepénzek	„	385.008.02
Váltók tárczában	„	175.107.21
A társaság házai Budapesten és Bécsben	„	1,523.910.69
Biztositó-intézetek és képviseleteknél künlevő követelések	„	2,370.626.48
Pénztárjegyek	„	150.000.—
Pénzkészletek a központban és a képviselőségnél	„	63.320.22

Készpénz-dijbevétel:	1880-ik évben	1881-ik évben	1882-ik évben	1883-ik évben	
tüzbiztositásokért	1,294.729.87	2,188.891.70	3,079.187.29	3,474.543.85	=frt 10,037.352.81
szállitmány „	392.170.73	1,387.290.63	2,260.914.—	1,494.335.98	= „ 5,534.661.34
jég „	543.337.91	815.055.32	769.411.27	573.570.40	= „ 2,701.374.90
					Összesen frt 18,273.388.05

Kifizetett károk:	1880-ik évben	1881-ik évben	1882-ik évben	1883-ik évben	
tüzbiztositások után	698.884.91	2,227.247.02	2,143.719.14	2,188.410.45	=frt 7,258.261.52
szállitmánybiztositások után	135.736.70	669.183.38	1,577.186.59	1,865.657.81	= „ 4,247.764.58
jég „ „	666.840.82	573.201.45	590.394.52	499.322.18	= „ 2,329.65897
					Összesen frt 13,835.680.57

Függőben lévő károkért tartalékba helyeztetett	frt	511.054.83
A társaság házainak jövedelme s az értékpapirok és betétek utáni kamat	„	250.278.10
Az életbiztositás átlaga	„	16,025.681.—
Az „ évi dija	„	538.258.30
Az életbiztositások után kifizetett károk összege	„	52.679.32
Függőben levő károkért tartalékba helyeztetett	„	32.100.—
Az 1883-ik évi nyereség	„	**344.983.36**
melyből 5.6%-os asztalékul kifizettetett.	„	**268.800.—**

---

27 Szalma és nemez kalapok. **27**

27.

Vállfüzők (miederek.) — Bodrozatok.

Tisztelettel jelentem a becses debreczeni, és vidéki közönségnek, hogy a végkiárulást beszüntettem, mivel azon kellemes helyzetbe jutottam, miszerint

a czegléd-utczai, m. kir. kincsári épületben,

a Bosznai czéggel szemben levő szeglet helyiséget kibéreltem. Raktáramat junius hó folyamában, oda áthelyezem, és ujból dusan,

a legjutányosabb árak

mellett, rendezem be.

Főtörekvésem leend a n. é. közönség bizalmát, ugy mint eddig, továbbra is kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel:

BAUM MIKSA,

27 Napernyők nagyválasztékban. **27**

Nincs többé fogfájás.

hogyha használtatik a

Fog-elixir (Elixir d'intifrice)

a tiszteletre méltó Benediktinus atyák,

készitménye a Soulaci apátságban;

a mely szer 1373-ban találtatott fel, **Boursand Péter** prior által és a mely később Maguelbonne prior ur által lényegesen tökéletesebbittetett.

Ez utólérhetetlen szer a fogak tisztitásához és konzerválásához, — a foghus erősbitéséhez és megsemmisiti a borkövet, megóvja a fogakat az elromlástól.

A lehellet rossz szagának elüzésére minden másféle fogviznél hatalmasabb az Elixir. Ép ezért minden magas rangu körökben az egész világszerte használtatik.

Főügynökség: **Bordeauxban** (Francziaország) Seguin, 3 rue Hugerie. **Debreczenben: Szepessy és Kerekes** diszmü, **Schwarcz M. Benő. Rott S.** férfi divat-termében.

Haszonbérbe adó

Hajdumegyében Földes községében, 125 hold legjobb minőségü szántóföld, 1884 évi október 1-sőtől kezdve négy évre előnyös feltételek mellett.

Értekezhetni tulajdonos **Budaházy Istvánnal Debreczenben, Batthyányi utcza 2551. szám alatt.**

Árverési hirdetés.

Berettyó-ujfalu tulajdonához tartozó s a község háza alatt levő vendéglő helyiség, évenként szept. 29-től april 24-ig gyakorolható egy kántor-bormérési joggal 5 bolthelyiség a hozzátartozó pinczékkel, továbbá a hetivásár-vám jog 1884. évi junius 22-én d. e. 9 órakor mint első határnapon, nem sikerülés esetén julius 27-én, d. e. 9 órakor mint második határnapon Berettyó-Ujfalu községházánál tartandó árverésen 3 évre haszonbérbe adatnak.

Az árverési feltételek a község jegyzői irodájában hivatalos órák alatt az árverés napjáig megtekinthetők.

Kelt B.-Ujfaluban 1884. jun. 6-án.

Pozsár Pál,
főbiró.

BROGLE JÓZSEF
gép- és rostalemez-gyára
BUDAPEST gyár: külső váci ut. raktár: váci körut 68

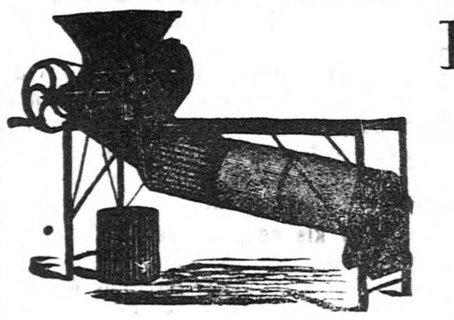

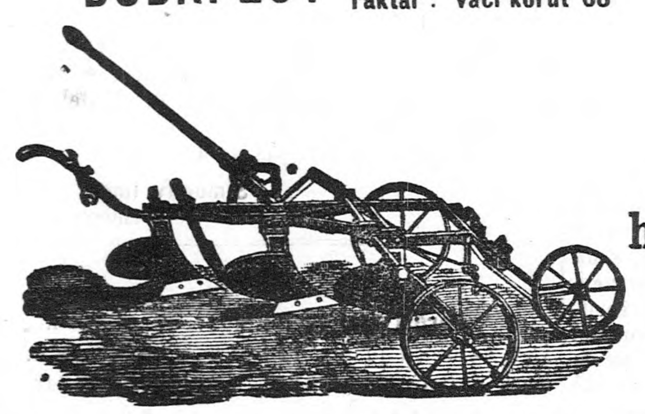

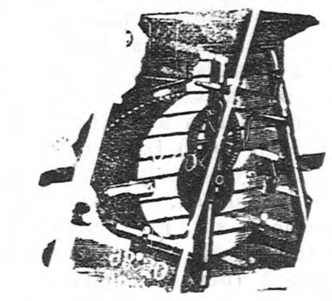

Ajánlja minden gazdasági kiállitáson kitüntetett

Trieur-jeit
váltható szitákkal.

Gabona tisztitó-rostákat.

Tengeri-morzsolókat

Lyukasztott és hasitott lemezeket, **malmok, méhészeti** és **technikai** czélokra.

Szabadalmazott

hármas ekéket

közönséges és acél-ekéket

cséplőgép-lemez-szitákat

gőzcséplő és járgánycséplőkhöz.

járgány-cséplőgépeket

és minden egyéb **gazdasági gépeket.**

Továbá e téren a legujabbat:

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3-án 17,567 sz. alatt szabadalmazva mint egyedüli jogositott gyártója. Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, sulya 50 kilo ára 48 frt.

Raktár és ügynökség Debreczenben Bauier és Társa uraknál. Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

„Rosz kávé"

sehol sem szivesen látott vendég, mert azon élvezeti és tápláIékszer, melyet a fiatal és agg, — a szegény és a gazdag egyenlően kedvel, csak ugy teljesiti feladatát a családban, ha róla azt lehet mondani, hogy

„jó kávé."

Ez a legkellemesebb, legegészségesebb és e mellett legolcsóbb reggeli és ozsonna.

„Legjobb kávé"

ez okuál fogva minden házi asszony jelszava büszkesége.

Tisztelt asszonyság! Ha kedves családjának, ismerőseinek legjobb kávét akar találni, ugy sziveskedjenek használatba venni a

Szerencsi-féle családkávét.

Egy kanál ebből, két kanál jó szemes kávé és jó tejfel a legjobb kávét adja.

A szerencsi-féle család-kávé majdnem minden füszer-üzletben kapható.

Faládácskákban 10, 15, 20, 30 kr, csomagokban 3, 4, 5 kr. Sziveskedjék kisérletet tenni

Szerencsi-féle család-kávéval.

SZERENCSI E. gyárából Kassán.

---

55. szám.

ÁRJEGYZÉKE

az „ISTVÁN" gőzmalom

készitményeinek.
Saját raktárában.

Árak ausztriai értékben

Kötelezettség és engedmény nélkül készpénz fizetés mellett.

Zsákkal együtt.

	100 kiló
AB. Asztali dara nagy és aprószemü	20.20
C. Szinte „ középszerü	19.20
0. Királyliszt	19.20
1. Lángliszt	18.60
2. Montliszt	18.20
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendü	17.40
4. „ 2-od „	16 60
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendü	15.60
6. Szinte „ 2-od „	15.20
7. Közép kenyérliszt 1-ső „	14.40
8. Szinte „ 2-od „	13.60
8½. Barna „ 1-ső „	12 60
8¾. Szinte „ 2-od „	11.—
9. Lábliszt	8.60
10. Veres liszt	—.—
11. Finom korpa zsákkal	5 60
„ „ „ zsák nélkül.	5.—
12. Durva korpa zsákkal	5.20
„ „ „ zsák nélkül.	4 60
Simán őrlött liszt zsákkal á 75 kg.	11.—
„ „ „ zsák nélkül	10.40

Dara és liszt 25 kl. zacskókb. 100 kl. zacskóval együtt 60 krral drágább

Debreczen, 1884. jun. 8.

A zsákok sulytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve:

A. B. C. 0—9 számig 25 és 85 kilo.
10 11. 12. . . . 50 „
Sima liszt . . . 75 „

A MOHAI

STEFANIA
FORRÁS

hazánk egyik legszénsavasabb

SAVANYUVIZE,

melyről Dr. **Arokai** Antal és Dr. **Varga** Zsigmond főorvosok bizonyitványa szerint elismerte tett, hogy kitünő szolgálatot tesz a légzési, emésztési és vizelő szervek hurutos bántalmainál, a gyermekek görvély és angol bajában, **vérszegénység,** a gyomor idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Borral vegyitve élénken pezsgő üditő italul szolgál.

Friss töltésben mindenkor kapható.

Főraktár:

Száva Jánosnál

Budapesten, IV., sarkantyus-utcza 12. szám, és a többi füszerkereskedésben.

BERGER gyógyszerészeti

Thea-szappanja

[illegible]rvosi szaktekintélyek által ajánlja Európa legtöbb államaiban fényes eredménynyel mindennemü

kiütések

ellen bár mi helyen, továbbá krónikus, fej korpa-foltok, sennyedék (vagy köznyelven rüh) ótvar, pattogzások ellen ép ugy mint veresorusság, fagyosság, láb-izzadás, fej- és szákáll-varak ellen használható. A **Berger-féle** gyógyszerészeti **szappanban** 40% növénytartalom van és nagyban különbözik mindenféle thea-szappantól, melyek a kereskedésekben találhatók. — Tévedések és hamisitások elkerülése végett, határozottan a **Berger thea-szappan** kerendő s figyelni kell az ismert védjegyre.

Berger gyógy kénszappana

ugyan igy alkalmazható s ha ez inkább tetszenék, akkor tessék a Berger-féle kén-szappant követelni, melyek a külföldi utánzatok hatásától csodásan különbösnek.

Mint gyöngébb thea-nemek, melyek hivatva vannak minden tisztátalan részt, bőr- és fej-kötegeket, ugy gyermekeknél mint nőknél és meglett egyéneknél, ezen keverékkel való marással s az ajánlott szappannal naponta hasznalva, biztos tisztulás jöhet elő.

Berger-féle Gliczerin thea-szappan, darabjaként 35 kr, az utasitással együtt gyár- és rak-hely G. Hell, Troppau. A bécsi gyógyszerészeti kiállitáson a legnagyobb elismeréssel tüntetett ki 1873-ban.

Meghivás.

A h.-nánási takarékpénztár részvényesei az 1884-ik évi junius 22-ik napján d. e. 10 órakor a városháza nagytermében tartandó

közgyülésre

tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai:

1. A lemondás folytán megürült gondnoki hivatal betöltése.
2. A felügyelő bizottságból kilépett egy tag helyére, — uj tag választása.

M. OLÁH EMIL
alelnök.

A LEGJOBB
CZIGARETTA-PAPIR
a valódi

LE HOUBLON

franczia gyártmány.

Cawley és Henry-től Párizsban.

Utánzásoktól mindenki óvatik.

A czigaretta-papir csak akkor valódi, ha minden egyes lap **LE HOUBLON** bélyeggel és mindenik boriték az allant álló védjeggyel és aláirással el van látva.

LE HOUBLON — 500 FEUILLES — FORMAT FRANÇAIS — CAWLEY HENRY — C. C. — FABRICTS PARIS — LE HOUBLON — Cawley & Henry — Propres du Brevet. Seuls Fabricants.

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Béranger à PARIS.

Debreczen, 1884. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.